

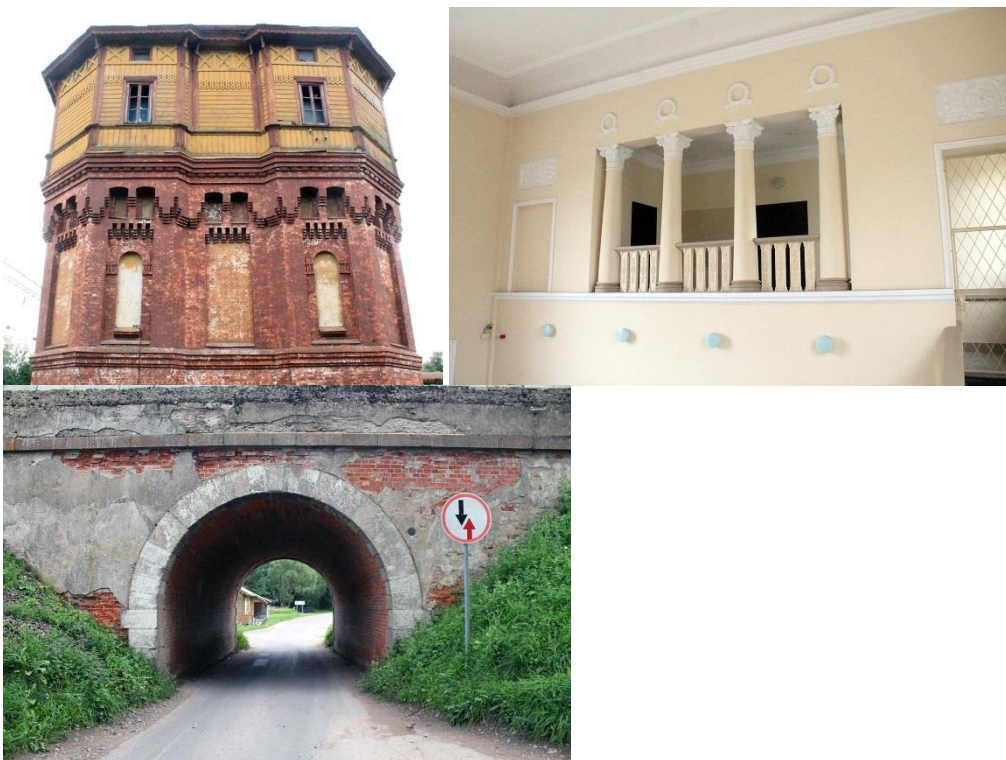
Aplink Kaišiadoris

Lekiant automagistrale Vilnius-Kaunas šmėsčioja gausybė ženklų su nuorodomis į šalia esančias gyvenvietes. Deja, dažnam keliautojui jos ir lieka tik kelio ženklais, už kurių kažkas yra. Tuo tarpu mūsų smalsumą sužadino dar nelankyti Kaišiadorys ir jų apylinkės, be to, pats miestas puikiai pasiekiamas ne tik vairuojantiems automobilį, bet ir keliaujantiems traukiniais. Apsiginklavę dviračiais skubėjome patikrinti, ar tarp judrių kelių yra į ką pažiūrėti smalsaus turistų akimis. Mėgstantys žygius maršrutą gali įveikti pėsčiomis, o jeigu į tyrinėjimus leisitės šiltuoju laiku, verta pamąstyti apie nakvybę.

Prie bėgių

Kaišiadorių geležinkelio stotis yra svarbus transporto mazgas, tad į ją vyksta visa eilė tiesioginių keleivinių traukinių iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos bei kitų vietovių (visus tvarkaraščius, bilietų kainas ir nuolaidas rasite adresu <https://www.traukiniobilietas.lt/>).

Kaišiadorys įsikūrę tarp keturių istorinių Lietuvos sostinių, apylinkes juosia Kauno marios, Nemunas, Neris, praeina pagrindiniai Lietuvos keliai, o geležinkelio nutiesimas turėjo lemiamos reikšmės miesto atsiradimui, tad neatsitiktinai herbe - stilizuotos žirgų-traukinių figūros. Šiandien Kaišiadorių stotis pasitinka iškart dviem įdomiais objektais. Pirmiausiai, tai įspūdingas vandens bokštas, statytas 1883 m - jis mena laikus, kai pagrindiniai darbiniai arkliai plieno keliuose buvo vandeniu imlūs garvežiai, o didelis jų kiekis šioje stotyje padiktavo sprendimą sukonstruoti dvigubai didesnę nei įprasta statinį. Vanduo iš tokių bokštų latakais buvo paduodamas į tolyn pūškuosiančius garvežius. Atsiradus dyzeliniams lokomotyvams, tokių vandens bokštų paskirtis drastiškai sumenko. Neįprastas ir pats Kaišiadorių stoties pastatas – jis atspindi pokario stalinistinės architektūros monumentalumą ir gana ryškiai išsiskiria iš kitų Lietuvos stočių, interjerą puošia masyvios kolonos, lipdiniai. Senoji stotis, atsiradusi čia 1871 m. nutiesus atšaką nuo Jatkonių (dab. Kaišiadorys) į Liepoją, sudeginta besitraukiančių vokiečių 1944 m. Beje, pirmasis nepriklausomos Lietuvos traukinys 1919 m. išriedėjo būtent iš Kaišiadorių (Radviliškio link), šį įvykį mena ant fasado įrengta paminklinė lentelė. Dviejų kilometrų atstumu nuo stoties, Kaišiadorių pakraštyje esančiame kelyje Gudiena-Kiemeliai, yra dar vienas nedidelis technikos paminklas – tai 1860 m. statytas geležinkelio viadukas. Šis ir kiti panašūs to meto statiniai (viadukai, pralaidos) giriami už ypač gerą statybos kokybę. 12,7 m ilgio ir 5,9 m aukščio tuneliukas dar pasižymi skambiu aidu.

Mieste

Tenka pripažinti, kad pats Kaišiadorių miestas nėra pats svetingiausias ir įdomiausias keliautojui, kur kas vertesnės dėmesio jo apylinkės - su tuo sutiko netgi turizmo informacijos centro darbuotojai. Vis dėlto kelias vietas galima paminėti, pavyzdžiui, ar žinojote, kad buvęs Lietuvos prezidentas Algirdas Mykolas Brazauskas kilęs iš šio miesto? Šio fakto dėka J. Biliūno gatvėje įkurti Brazauskų namai-muziejus, kuriuose kaupiama daiktinė ir vaizdinė medžiaga apie Brazauskų šeimą, A. Brazauską, Kaišiadoris. Visai šalia yra 1932 m. statyta neogotikinė katedra, o kiek toliau nuo centro, Instituto gatvėje, stūkso buvusio Kaišiadorių (Gudienos) dvaro ponų namas. Tiesa, dabar tai privati valda, bet kitapus tvenkinio įkurta jauki stovyklavietė. Puikų įspūdį palieka pietvakarinėje miesto dalyje esantis Girelės pažintinis takas – jis patogus ne tik eiti, bet ir važiuoti dviračiu. Įkvėpsite gryno oro, kirsite ne vieną upokšnij, galų gale atsidursite idiliškoje poilsiavietėje prie tvenkinių. Dar prieš Girelės taką 2012 m. buvo sukurta „Inkily alėja“, kurią puošia daugiau nei 50 dekoratyvinių inkilų, o greta – praėjusią epochą menantis paminklas tarybiniais kariams, žuvusiems 1941-1945 m.

Į pietus

Kaišiadorių rajoną galima pradėti tyrinėti nuo Stasiūnuose esančio Vladikiškių dvaro - taip ne tik paliečiamas dar vienas kultūros paveldo objektas, bet ir išvengiama judraus pagrindinio kelio Kaišiadorys-Žiežmariai. Vladikiškių dvaras minimas nuo 1744 m. ir priklausė Romerių giminei. 1922 m. dingus (spėta, kad žuvo kariaudamas) dvaro savininkui Bronislovui Romeriui, 250 ha dvaro žemių išdalinta bežemiams ir mažžemiams valstiečiams, taip atsirado Stasiūnų kaimas. Vladikiškių dvare šiandien išlikę rūmai, mūrinis tvartas ir svirnas, taip pat dalis parko ir tvenkinys. Žiežmariai – kita logiška stotelė. Šiame miestelyje kaip masalas domina išlikęs sinagogos pastatas – tai išskirtinis kultūros paminklas, įtrauktas į Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registrą. Visoje Lietuvoje išlikusių medinių sinagogų yra vos 14. Šioji kukliai pasislėpusi viename iš senamiesčio kiemų, be to, apstatyta pastoliais, o viso to priežastis slypi visai neseniai pradėtoje rekonstrukcijoje, kurios metu tikimasi sinagogą restauruoti bei ateityje pritaikyti kultūros ir turizmo reikmėms. Mažyčiame Žiežmarių senamiestyje telpa dar bent kelios vertybės – 1924 m. pastatyta keista vienbokštė Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia (antro trūksta, nes... tiesiog neužteko lėšų), 1991 m. atstatytas, bet dar tarpukariu čia stovėjęs plastiškas Laisvės paminklas, tipinis monumentas tarybiniais kariams, keli seni plytų namai bei virtinė įvairiaspalvių medinių pastatų – visa tai suteikia mažiems Žiežmariams šarmo. 5 km į rytus nutolusi Mūro Strėvininkų gyvenvietė, joje verta pamatyti ne tik išlikusią mažytę medinę sentikių cerkvę, bet ir XVII amžiuje statytų Oginskių rūmų fragmentus. 1828 m. dvare įrengti audimo ir balinimo fabrikai, kuriuose dirbo 60 verpėjų, 30 siūlų vyniotojų ir 62 berniukai prie staklių, gamybos reikalams buvo naudojama arklių jėga. Dvaro savininkas Gabrielius Juozapas Oginskis (1784-1842) aktyviai dalyvavo 1831 m. sukilime, dėl to buvo konfiskuotas Mūro Strėvininkų dvaras, rūmuose įrengtos kareivinės ir karo ligoninė. Konfiskavus dvarą, uždaryta ir manufaktūra, o dabar jame veikia Strėvininkų socialinės globos namai.

Ramybė judrių kelių pašonėje

Šalia magistralės A1, tarp Žiežmarių ir Žaslių yra didelis miškas – tai Strošiūnų kraštovaizdžio draustinis. Nuostabu, kad vos dviejų šimtų metrų atstumu nuo triukšmingos autostrados galima pajusti visišką ramybę. Miško keliukas puikios būklės, tad vienareikšmiškai rekomenduojame į savo kelionių maršrutą įterpti vykimą būtent juo. Miškui pasibaigus, ne už kalnų Žaslių geležinkelio stotis. Ši iš pažiūros nedidelė stotis tikrai patiks traukinių mėgėjams, mat jie čia rieda dažnai, be to, žemę drebina didžiuliai krovinių sąstatai. Tik nutiesus geležinkelį 1860 m., tai buvo didžiausia tarpinė stotis tarp Vilniaus ir Kauno su garvežių depu ir dirbtuve. 1874 m., po Liepojos-Romnų geležinkelio atidarymo, depas su dirbtuvėmis perkelti į Kaišiadoris. Ne tik piligrimams patiks gretimuose Guronyse, kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškėje, 2002 m. pradėtas kurti Rožinio slėpinių kelias. Čia yra penkios Rožinio slėpinių kelio koplytėlės su piešiniais, vaizduojančiais biblines scenas bei Lietuvos katalikų gyvenimo istorinius įvykius, Švč. Mergelės Marijos statula (kūrinių autorius – prof. A. Kmieliauskas, architektas – S. Petrauskas), Šv. Juozapo koplyčia bei Rekolekcijų namai, kuriuose veikia memorialinė V. Sladkevičiaus ekspozicija. Čia pat galėsite įsigyti vertingos krikščioniškos literatūros arba dailių atvirukų. Paskutinis kelionės taškas gali būti Žasliai. Kartais šis miestelis vadinamas „mažaisiais Trakais“, mat jį supa trys ežerai – Žaslių (didžiausias), Limino ir Statkūniškio. Žasliuose ant buvusio piliakalnio (spėjama) 1902 m. pastatyta Šv. Jurgio bažnyčia, ji panaši į Kaišiadorių ir Žiežmarių seseris. Pagrindiniai apylinkių keliai sueina į centrinę trikampę aikštę, kurioje aštuntajame dešimtmetyje filmuotos filmo „Tadas Blinda“ baigiamosios scenos. Dar kiek pasimėgavus aplinkiniais vandenimis galima grįžti į Žaslių geležinkelio stotį, iš kurios patogų grįžti namo.

Jeigu jėgų, noro ir laiko keliauti yra dar daugiau, maršrutą galima papildyti Paparčiais (kaimo kapinių kolumbariumas, Aušrinės Marijos vienuolynas), Padaliais (veikiantis archajiškas lyninis keltas, dar vad. Čiobiškio), aplinkiniais piliakalniais, senomis žydų kapinėmis. Informaciją apie lankytinus objektus krašte rasite: <http://verslas.kaisiadorys.lt>.

